

Organic Control System doo

PJ OCS RS LAKTAŠI

Opšta pravila i uslovi o kontroli i sertifikaciji

1. Definicije

- 1.1 **Operator** u smislu ovih Pravila je fizičko ili pravno lice koje je odgovorno da obezbedi da se u svakoj fazi proizvodnje, pripreme i distribucije organskih proizvoda, koja je pod njegovom kontrolom, postupa u skladu sa pravilima organske proizvodnje. Operator može biti i organizovana grupa proizvođača.
- 1.2 **Proizvodna jedinica** - znači celokupna imovina gazdinstva (proizvodni prostor, parcele, pašnjaci, područja na otvorenom, objekti za smeštaj stoke ili delova tih objekata, košnice, ribnjaci, kavezi i mesta za životinje iz akvakulture, uzgojne jedinice); prostori za smeštaj useva, proizvoda od useva, proizvoda životinjskog porekla ili iz akvakulture, sirovina i svih drugih relevantnih inputa kojima upravlja Operator, uključuje proizvodne jedinice uključene u organsku proizvodnju i konvencionalne proizvodne jedinice.
- 1.3 **Biljna proizvodnja** - proizvodnja poljoprivrednih kultura, uključujući sakupljanje divljih biljnih vrsta u komercijalne svrhe.
- 1.4 **Stočarska proizvodnja** - uzgoj domaćih ili odomaćenih kopnenih životinja, uključujući insekte.
- 1.5 **Priprema** - postupci konzervisanja ili prerade proizvoda iz organske proizvodnje, podrazumeva i sve druge postupke koji se sprovode na neprerađenom proizvodu bez promene početnog proizvoda (klanje, rezanje, čišćenje i mlevenje), kao i pakovanje, označavanje ili izmena oznaka koje se odnose na organsku proizvodnju.
- 1.2 **OCS** - Organic Control System doo PJ OCS RS Laktaši.
- 1.3 **Pravila** - Opšta pravila i uslovi kontrole i sertifikacije.
- 1.4 **Ugovor** - Ugovor o obavljanju kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji.
- 1.5 **Kontrolna organizacija** – nezavisno pravno lice koje vrši kontrolu i sertifikaciju u organskoj proizvodnji.

2. Propisi

- 2.1 OCS obezbeđuje postupak kontrole i sertifikacije koji je usklađen sa Zakonom o organskoj proizvodnji Republike Srpske ("Sl. glasnik RS", br. 12/13) i pratećim Pravilnicima: Pravilnik o uslovima za rad kontrolnih organizacija i načinu vršenja kontrole u postupku organske proizvodnje ("Sl. glasnik RS", br. 77/16), Pravilnik o sadržini obrascu i načinu vođenja evidencije u organskoj proizvodnji ("Sl. glasnik RS", br. 77/16), Pravilnik o metodama organske biljne i stočarske proizvodnje i periodu konverzije ("Sl. glasnik RS", br. 57/15), Pravilnik o tehnološkom postupku prerade u organskoj proizvodnji ("Sl. glasnik RS", br. 39/16), Pravilnik o uslovima i načinu skladištenja, prevozu i stavljanju u promet organskih proizvoda ("Sl. glasnik RS", br. 67/18) i Pravilnik o obeležavanju organskih proizvoda ("Sl. glasnik RS", br. 93/20)..
- 2.2 Pomenuti propisi, kao i svi ostali bitni dokumenti vezani za organsku proizvodnju se nalaze na zvaničnoj internet stranici Vlade Republike Srpske: <https://www.vladars.net/>
- 2.3 U slučaju da neki od navedenih propisa prestane da važi, kontrola, odnosno sertifikacija će se izvršiti na osnovu propisa koji sledi propisu čija važnost prestaje ili ga po sadržaju zamenjuje.
- 2.4 Operator je u obavezi da poseduje relevantne propise, da bude upoznat sa njima i da poštuje njihove odredbe. Važeće verzije propisa mogu se naći na gorenavedenom linku. U slučaju izmena OCS obaveštava svoje klijente o nastalim promenama. Operator je dužan da preispita uticaj nastalih izmena i po potrebi usaglasi svoje proizvodne aktivnosti.
- 2.5 Na zahtev Operatora OCS može dostaviti elektronsku verziju navedenih propisa.
- 2.6 Sertifikovani Operatori stiču pravo na korišćenje oznake i koda za sertifikovane organske proizvode u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim pravilnicima. Operatori su u obavezi da se pridržavaju pravila obeležavanja organskih proizvoda u skladu sa gore navedenim propisima.

3. Pristup kontroli i sertifikaciji

- 3.1 OCS Operatoru šalje Info paket koji sadrži Informacije o programu kontrole i sertifikacije i potvrđivanja u organskoj proizvodnji i Prijavu za kontrolu i sertifikaciju.
- 3.2 U slučaju da je Operator uvoznik OCS će dostaviti Operatoru i obrazac Prijave za kontrolu uvoza radi izdavanja Potvrde koju je uvoznik u obavezi da popuni i dostavi OCS-u prilikom svakog pojedinačnog uvoza organskih proizvoda.
- 3.3 Operatori koji se u OCS od ranije nalaze u sistemu kontrole i sertifikacije organske biljne ili stočarske proizvodnje dostavljaju Prijavu za kontrolu i sertifikaciju, u kojoj navode izmene ili potvrđuju prethodne prijavljene aktivnosti, i ažuriran Plan upravljanja organskom proizvodnjom najkasnije do 1. aprila tekuće godine. Nakon navedenog datuma moguće su dopune i korekcije Prijave i Plana upravljanja.
- 3.4 Podaci iz Prijave se analiziraju, ukoliko je Prijava kompletna i ukoliko je OCS u mogućnosti da pruži zatraženu uslugu, Prijava se overava.
- 3.5 Na osnovu podataka iz Prijave za kontrolu i sertifikaciju izrađuje se cenovna ponuda za kontrolu i sertifikaciju odnosno potvrđivanje.
- 3.6 Za svaku dostavljenu pojedinačnu Prijavu za kontrolu uvoza radi izdavanja Potvrde OCS će izdati zasebnu Ponudu. Ukoliko kod operatora postoji jasan plan uvoza, Ponuda se može izdati na godišnjem nivou.
- 3.7 Operator overenu Ponudu dostavlja putem pošte ili elektronske pošte; po prihvatanju ponude, OCS Operatoru dostavlja Ugovor na potpisivanje.
- 3.8 Potpisivanjem Ugovora Operator se uključuje u organsku proizvodnju i dodeljuje mu se evidencioni broj.
- 3.9 U skladu sa Ugovorom između Operatora i OCS-a, pravila i uslovi proizvodnje definisani propisima koji su predmet Ugovora su nepromenljiva i obavezna, osim u slučaju izmena i dopuna regulatornih akata iz oblasti organske proizvodnje.
- 3.10 Datumom potpisivanja ugovora počinje period konverzije. Dužina trajanja perioda konverzije je definisana Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim pravilnicima, u zavisnosti od vrste biljne odnosno stočarske proizvodnje.
- 3.11 Operatoru se dostavlja radna dokumentacija u skladu sa prijavljenim aktivnostima:
 - Uputstva;
 - Zapisi – evidencije;
 - Plan upravljanja organskom proizvodnjom.
- 3.12 Operator je dužan da blagovremeno pismeno obavesti OCS o svim (planiranim) formalnim izmenama (npr. promena adrese, organizacione promene, uključivanje novih parcela, uključivanje novih lokacija za preradu, promene u recepturama, promene u sistemu proizvodnje itd), kao i o promenama koje bi mogle uticati na usklađenost proizvoda sa relevantnim standardom.
- 3.13 Promene mogu dovesti do prilagođavanja ponude.
- 3.14 U slučaju postojanja jasnih i adekvatnih dokaza o upravljanju zemljištem u prethodne tri godine u skladu sa pravilima organske proizvodnje, Operator može da podnese zahtev za skraćivanje perioda konverzije. Operator je u obavezi da o ovom zahtevu obavesti OCS na nivou prijave. OCS će sprovesti kontrolu u cilju pregleda i procene dokaza kojima operator raspolaže, uključujući i pregled zemljišta i uzorkovanje gde god je to relevantno. Odluku o Skraćenju perioda konverzije odobrava OCS u slučaju kada Operator raspolaže dovoljnim dokazima da zemljište u prethodne tri godine nije bilo tretirano sredstvima koja nisu dozvoljena u organskoj proizvodnji.
- 3.15 OCS nije u obavezi da izda sertifikat sve dok Operator ne izmiri sve finansijske obaveze prema OCS-u.

Organic Control System doo

PJ OCS RS LAKTAŠI

Opšta pravila i uslovi o kontroli i sertifikaciji

4. **Kontrola**

- 4.1 Pod kontrolom se podrazumeva fizička kontrola proizvodnih jedinica i kontrola dokumentacije.
- 4.2 Redovna godišnja Kontrola se obavlja po overi Prijave za kontrolu i sertifikaciju za tekuću godinu i dostavljanja Plana upravljanja organskom proizvodnjom od strane Operatora.
- 4.3 Operator je saglasan da kontrolorima i sertifikatorima OCS-a pruži:
- otvorene i istinite informacije o svim pitanjima od značaja za kontrolu i sertifikaciju;
 - prisustvo lica odgovornog za organsku proizvodnju, pristup svim svojim proizvodnim objektima/jedinicama i konvencionalnim i organskim, zaposlenim ili angažovanim licima na bilo kojoj radnoj poziciji kod Operatora, radi pribavljanja relevantnih informacija, kao i odgovarajuće izjave i celokupnu dokumentaciju koji su bitni za nesmetano odvijanje kontrole;
 - pristup svim podugovorenim objektima, kao i zaposlenim ili angažovanim licima kod podgovarača na bilo kojoj radnoj poziciji, radi pribavljanja relevantnih informacija, kao i odgovarajuće izjave i dokumenta koja mogu da stave na raspolaganje odgovorna lica podgovarača.
- 4.4 Kontrola će biti obavljena najmanje jednom godišnje i obuhvatiti sve faze proizvodnje, pripreme i prometa proizvoda za koje je odgovoran Operator, fizičke preglede proizvodnih jedinica i dokumentaciju koja prati proizvodnju.
- 4.5 U slučaju da Operator sa trećim licem zaključi ugovor o obavljanju određenih aktivnosti u vezi sa organskom proizvodnjom (u daljem tekstu: podgovarač) koji nije pod kontrolom druge kontrolne kuće, obavljanje kontrole Operatora podrazumeva i obavljanje kontrole podgovarača. Operator je u ovom slučaju u celosti odgovoran za rad podgovarača.
- 4.6 U skladu sa propisima organske proizvodnje, u toku godine OCS može da izvrši i dodatnu kontrolu kod Operatora po osnovu:
- procene rizika;
 - izmena aktivnosti, promena obima sertifikacije koji zahteva Operator;
 - propusta Operatora da obezbedi propisane uslove iz Ugovora i Opštih pravila ili da postupi po zahtevu OCS-a tokom sprovođenja Kontrole;
 - naknadno utvrđene neusaglašenosti;
 - naloženih korektivnih mera i praćenja njihovog ispunjenja;
 - provere i utvrđivanja razloga za opravdanu sumnju na neusaglašenost;
 - povodom prigovora kupaca, potrošača i drugih zainteresovanih strana;
 - utvrđivanja uzroka prisustva ostataka supstanci koje nisu dozvoljene u organskoj proizvodnji;
 - istrage u slučaju naloga nadležnih državnih organa i drugih relevantnih tela i organa.
- 4.7 Troškove smeštaja kontrolora OCS-a, po potrebi, snosi Operator.
- 4.8 Operator je u obavezi da obezbedi vozilo u cilju nesmetanog i efikasnog obilaska proizvodnih jedinica tokom kontrole.
- 4.9 Operator je u obavezi da u cilju opisa svojih proizvodnih jedinica i primenjenih mera kojim obezbeđuje usaglašenost sa pravilima organske proizvodnje detaljno pre kontrole popuni Plan upravljanja organskom proizvodnjom (PUOP) i dostavi ga OCS-u.
- 4.10 Operatori koji su ranije bili u sistemu kontrole i sertifikacije drugih Kontrolnih organizacija, su u obavezi da uz PUOP dostave i eventualna obaveštenja o neusaglašenostima ili obaveštenja o sankcijama izdata od strane prethodne kontrolne organizacije kao i dokaz o ispunjenju izdatih korektivnih mera od strane prethodne kontrolne organizacije.
- 4.11 Operator je u obavezi da dostavlja obaveštenja i dokumentaciju bitnu za kategoriju proizvoda prijavljenih za sertifikaciju, a koja se zahteva u skladu sa propisima organske proizvodnje. OCS će obavestiti Operatora ukoliko je potrebno da se dopuni dostavljena dokumentacija ili sprovedu dodatne aktivnosti (npr. otklanjanje prethodnih neusaglašenosti), neophodne za kontrolu.

- 4.12 Po kompletiranju dokumentacije i/ili završetku aktivnosti, kontrolor u dogovoru sa Operatorom zakazuje termin kontrole i dostavlja Plan kontrole.
- 4.13 Kontrole kod Operatora mogu biti obavljene uz prethodnu najavu termina kontrole ili bez prethodne najave u skladu sa procenom rizika kod Operatora i zahtevima Zakona o organskoj proizvodnji i pratećih pravilnika.
- 4.14 Do odlaganja kontrole može doći u slučaju da se na proizvodnim lokacijama još ne odvijaju aktivnosti koje su predmet kontrole i koje mogu biti pregledane (npr. kasna prijava, na parcelama nema useva i planirana je kasnija setva; nije izvršena nabavka organskih sirovina za preradu itd).
- 4.15 Kontrolor tokom obavljene kontrole sastavlja izveštaj i evidentira u nalazima iz kontrole odstupanja - neusaglašenosti ukoliko ih ustanovi.
- 4.16 U slučaju da Operator ima više proizvodnih jedinica, Operator je dužan da OCS omogući kontrolu i proizvodnih jedinica na kojima se obavlja konvencionalna proizvodnja i prostorija za skladištenje inputa, kao i da omogući proveru podataka o prodaji, skladištenju i količinama konvencionalnih proizvoda.
- 4.17 Operator je dužan da omogući predstavnicima Akreditacionog tela i nadležnim državnim organima za potrebe nadzora nad radom OCS-a, pristup kontrolisanim proizvodnim lokacijama, objektima i dokumentima.
- 4.18 Na završetku kontrole kontrolor će izneti nalaze iz kontrole i zatražiti dodatnu dokumentaciju ili dokaze koje Operator mora naknadno da dostavi. Operator je u obavezi da da predlog korektivnih mera koje će preduzeti. Kontrolor ne može da daje preporuke i konsultacije vezano za predloge korektivnih mera.
- 4.19 Izveštaj iz kontrole i nalaze iz kontrole potpisuju kontrolor i predstavnik Operatora.
- 4.20 Operator je dužan da u toku ili nakon obavljene Kontrole, te naknadno u postupku preispitivanja i sertifikacije, obezbedi i dostavi nedostajuću dokumentaciju u roku od najduže do 10 radnih dana od dana prijema zahteva. Rok se može produžiti za dokumenta koje izdaju nadležni državni organi i drugi dokumenti za koje se proceni da Operator ne može uticati na rok njihovog dostavljanja.
- 4.21 U slučaju ustanovljenja neusaglašenosti između prijavljenih i u kontroli zatečenih aktivnosti organske proizvodnje ili upotrebe nedozvoljenih postupaka/supstanci ili postupaka/supstanci koji nisu u skladu sa propisima organske proizvodnje, OCS ima pravo na punu istragu i primenu mera definisanih predmetnim propisima.

5. **Metode**

- 5.1 U cilju utvrđivanja usaglašenosti aktivnosti kod Operatora sa propisima organske proizvodnje u toku kontrole koriste se sledeće metode:
- Razgovor sa osobama odgovornim za organsku proizvodnju i drugim licima koja mogu obezbediti informacije i dokumente o procesu proizvodnje, pripreme ili prometa organskih proizvoda;
 - Fizički deo kontrole podrazumeva: Pregled proizvodnih jedinica, skladišnih prostorija, područja sakupljanja divljih biljnih vrsta i plodova, otkupnih mesta i sl. Za pregled područja sakupljanja divljih biljnih vrsta i plodova biće korišćene i mape područja sakupljanja. Sve mape, dokumenti o parcelama i skice pogona trebaju biti dostavljene OCS-u pre kontrole, a najkasnije u samoj prvoj kontroli na uvodnom sastanku. Operator mora voditi računa da dostavljene mape i skice prikazuju lokacije proizvodnje što detaljnije i sa što više proverljivih podataka;
 - Kontrola svih podgovorenih jedinica sa skicama i mapama;
 - Pregled i način upotrebe sredstava za ishranu bilja, način kontrole korova, zaštite od štetočina i bolesti, pregled nabavljenih semena i sadnog materijala, dokumentacija vezana za nabavku repromaterijala za proizvodnju, način

Organic Control System doo

PJ OCS RS LAKTAŠI

Opšta pravila i uslovi o kontroli i sertifikaciji

- pranja i čišćenja opreme, zaštita od štetočina u objekatima i sl;
- Kontrola dokumentacije – procedura, uputstava i sl. koje je Operator uspostavio u cilju definisanja postupaka u cilju ispunjenja zahteva propisa organske proizvodnje; zatim zapisa i evidencija koji se vode kako bi se evidentirale primenjene mere u cilju usaglašenosti koje je Operator implementirao;
 - Kontrola knjigovodstva - računa i druge dokumentacije;
- 5.2 Kontrolor može da zatraži i drugu dokumentacija za koju proceni da je potrebna za pravilno utvrđivanje sledljivosti proizvodnje i bilansa.
- 6. Uzorkovanje**
- 6.1 OCS ima pravo da sprovede uzorkovanja zemljišta, vode za navodnjavanje, predmeta opšte upotrebe, sredstava za ishranu i zaštitu bilja, stočne hrane, gotovih proizvoda i biljnog materijala, stočarskih proizvoda, koji su predmet kontrole i sertifikacije; kao i uzimanje briseva površina, opreme i mehanizacije. Troškove uzorkovanja i laboratorijskih analiza snosi Operator, ukoliko to drugačije nije definisano konkretnim aranžmanom (analize na zahtev kupca i sl).
- 6.2 OCS će uzeti tri uzorka, jedan uzorak ostaje Operatoru, drugi se šalje u laboratoriju a treći se čuva u prostorijama OCS-a. Ukoliko Operator želi da se rezervni uzorak pošalje na dodatnu analizu potrebno je da prethodno o tome obavesti OCS.
- 6.3 Uzorkovanje se obavlja u skladu sa procenom rizika kod Operatora. O mogućem uzorkovanju u skladu sa prethodnom procenom rizika Operator se obaveštava pre kontrole. Ukoliko kontrolor oceni na terenu, tokom kontrole da je potrebno, može izvršiti uzorkovanje za detaljnu hemijsku, a po potrebi i druge vrste analiza koja će se obaviti u akreditovanoj laboratoriji o trošku Operatora.
- 6.4 Troškove uzorkovanja, putne troškove kontrolora, slanja uzoraka u laboratoriju i analiza koje su rezultat dodatnih kontrola (kontrole po osnovu prigovora treće strane, zahteva nadležnih državnih organa i sl) snosi Operator.
- 6.5 OCS može na osnovu praćenja i procene kretanja količina organskih proizvoda na tržištu, informacija različitih učesnika na tržištu, samostalne procene rizika od strane kontrolora ili sertifikatora, kupiti organski proizvod na tržištu koji je sertifikovan od strane OCS-a i poslati u akreditovanu laboratoriju kako bi se izvršile hemijske analize u cilju nadzora nad sertifikovanim organskim proizvodima koji se nalaze u prometu. Rezultat analize će biti indikacija za dalje postupke u sprovođenju kontrole kod Operatora. OCS snosi troškove kupovine i analiza kupljenih proizvoda sa tržišta. U slučaju da dalji postupci podrazumevaju dodatne kontrole i dodatne hemijske analize sve troškove snosi Operator.
- 6.6 Operator u kontroli dobija informaciju o laboratoriji u koju uzoak može biti poslat. Spisak laboratorija sa kojima OCS saraduje naveden je na zapisniku o uzorkovanju. Operator ima pravo da zatraži izuzeće određene laboratorije prilikom sačinjavanja zapisnika o uzorkovanju. Po potrebi OCS može sklopiti ugovor za laboratorijsko ispitivanje sa drugim akreditovanim laboratorijama. Uzorci će biti poslani u jednu ili više laboratorija u zavisnosti od njihovog obima akreditacije i potrebnih analiza.
- 7. Preispitivanje i sertifikacija**
- 7.1 OCS sertifikuje sledeće kategorije proizvoda u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim pravilnicima:
- 1) Organska biljna proizvodnja, uključujući i sakupljanje divljeg bilja iz prirodnih staništa, organsko seme, rasad i sadni materijal;
 - 2) Organsko stočarstvo i organski stočarski proizvodi,
 - 3) Organska hrana, organska stočna hrana, kvasci koji se koriste kao hrana i hrana za životinje, organski proizvodi iz sektora vina.
- 7.2 Odluku o dodeljivanju sertifikata OCS zasniva na preispitivanju dostupnih informacija o Operatoru, izveštaja iz kontrole i priloga/dokumenata koji su sastavni deo izveštaja, kao i rezultata analiza i naknadno dostavljenih dokumenata i dokaza od strane Operatora.
- 7.3 U slučaju utvrđenih neusaglašenosti Operator je u obavezi da predloži korektivne mere u cilju usaglašavanja proizvodnje sa propisima organske proizvodnje, odnosno preduzimanja svih mera za očuvanje integriteta organske proizvodnje.
- 7.4 Sertifikator OCS donosi odluku o prihvatljivosti predloga korektivnih mera. U slučaju da predlog korektivnih mera ne otklanja neusaglašenost ili je ne otklanja u dovoljnoj meri, Operator se o tome informiše i zahteva mu sa dopuna predloga mera.
- 7.5 U zavisnosti od težine neusaglašenosti i/ili njihovog ponavljanja, donošenje odluke o sertifikaciji može biti odloženo do ispunjenja korektivnih mera.
- 7.6 Operator je dužan da sprovede korektivne mere prihvaćene od strane sertifikatora OCS, te da nadalje postupi prema njima.
- 7.7 Operatoru će biti izdat sertifikat pod uslovom da:
- 1) su sve aktivnosti koje su predmet sertifikacije prijavljene blagovremeno;
 - 2) se u svim fazama proizvodnje, pripreme i prometa utvrdi usaglašenost proizvoda/proizvodnje sa propisima organske proizvodnje,
 - 3) je Operator u predviđenom roku sproveo korektivne mere koje omogućavaju izdavanje sertifikata, a određene su od strane sertifikatora.
- 7.8 Odbijanje sertifikacije može da bude rezultat neispunjenja bilo kojeg od gore navedenih uslova.
- 7.9 Kontrolor koji obavlja kontrolu kod Operatora ne donosi odluku o sertifikaciji, niti učestvuje u donošenju odluke o sertifikaciji i nije nadležan da se kod Operatora izjašnjava o mogućem ishodu kontrole.
- 7.10 Po izdavanju u Sertifikata Operator stiče uslov za prodaju sertifikovanog proizvoda u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji RS.
- 7.11 Prestankom važenja Ugovora odnosno danom raskida Ugovora, prestaje važnost Sertifikata/Potvrde i nastupa zabrana prodaje proizvoda koji se nalaze na zalihama sa referenciranjem na organsku proizvodnju i OCS.
- 7.12 Izdate Potvrde i Sertifikati su vlasništvo OCS-a.
- 8. Grupna sertifikacija**
- 8.1 Osim gore navedenog, sertifikacija kod grupe proizvođača se može izvršiti ukoliko je ispoštovano sledeće:
- 1) Predstavljen je ažuran i detaljan spisak odobrenih članova grupe sa svim relevantnim podacima i uspostavljen je sistem upravljanja grupom (odobravanja članova, isključivanja članova);
 - 2) Uspostavljen je efikasan, pouzdan i u praksi primenjen sistem interne kontrole;
 - 3) Interni kontrolori imaju adekvatno znanje o organskoj proizvodnji;
 - 4) 100% članova grupe su prekontrolisani od strane internog kontrolora ili postoji jasan dokaz da sistem interne kontrole funkcioniše i da će svaki član grupe tokom proizvodne sezone biti prekontrolisan (utvrđen je jasan plan internih kontrola);
 - 5) Uspostavljena je dokumentacija i evidencije u svrhu sistema internih kontrola (ugovori o članstvu, izveštaji o internim kontrolama, evidencije obuka, imenovanja i sl);
 - 6) Članovi grupe imaju osnovno znanje o organskoj proizvodnji uz evidenciju o održanim obukama;
 - 7) Vodi se evidencija o merama koje je sistem interne kontrole preduzeo u slučaju neusaglašenosti kod članova;
 - 8) Vodi se jasna evidencija o sledljivosti proizvodnje (npr. o primenjenim merama za datu proizvodnju - u zaštiti bilja, kontroli korova, osnovnom đubrenju ili prihranjivanju bilja, žetvi, količinama, ishrani i lečenju životinja i sl. kod svakog člana grupe ponaosob) i daljim aktivnostima (npr. isporuka, priprema, prodaja);
 - 9) Obezbeđen sistem razdvajanja organske i konvencionalne proizvodnje i kod člana grupe i kod Operatora.
- 8.2 OCS svake godine vrši kontrolu određenog broja članova grupe u skladu sa procenom rizika kod datog Operatora.

Organic Control System doo

PJ OCS RS LAKTAŠI

Opšta pravila i uslovi o kontroli i sertifikaciji

9. Prethodne sertifikacije

- 9.1 Operator je dužan da u Planu upravljanja organskom proizvodnjom navede podatke o prethodnim sertifikacijama obavljenim od strane druge Kontrolne organizacije (domaće ili inostrane) kao i eventualno evidentirane neusaglašenosti i zadate korektivne mere. Takođe, dužan je da navede i ukoliko mu je sertifikacija od strane druge kontrolne organizacije odbijena (domaće ili inostrane), kao i razlog odbijanja. U slučaju prikrivanja navedenih podataka, OCS može raskinuti Ugovor i naplatiti celokupni iznos definisan Ugovorom/Ponudom.
- 9.2 Ako kontrolu podgovarača vrše druge kontrolne organizacije, Operator je u obavezi da dostavi pismenu saglasnost od strane podgovarača da OCS može razmenjivati podatke o obavljenim kontrolama sa kontrolnim organizacijama podgovarača.

10. Izdavanje (dodela) potvrde o organskim proizvodima iz uvoza

- 10.1 Odluku o izdavanju potvrde za uvezene organske proizvode donosi OCS objektivno i transparentno, na osnovu kontrole i dostavljene dokumentacije od strane uvoznika.
- 10.2 Kupcu uvozniku će biti izdata Potvrda pod sledećim uslovima, pri čemu svaki od navedenih uslova mora biti ispunjen:
- 1) Uveženi organski proizvodi poseduju dokumentaciju o uvozu;
 - 2) Uveženi organski proizvodi imaju sertifikat ovlašćene organizacije za sertifikaciju organskih proizvoda iz zemlje porekla proizvoda i/ili zemlje izvoznice u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
 - 3) Uveženi organski proizvodi imaju sertifikat o inspekciji ili drugi dokumenat na kojem se navode proizvodi koji su predmet potvrđivanja u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
 - 4) Transport i skladištenje uvezenih organskih proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
 - 5) Označavanje organskog proizvoda je u skladu sa Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim Pravilnikom;
 - 6) Ukoliko je u predviđenom roku sproveo korektivne mere koje onemogućavaju izdavanje Potvrde a određene su od strane sertifikatora.
- 10.3 Odbijanje potvrđivanja može da bude rezultat neispunjenja bilo kojeg od gore navedenih uslova.

11. Izmena obima sertifikovanih proizvoda

- 11.1 Ukoliko Operator tokom trajanja Ugovora želi da proširi ili smanji obim sertifikacije, u smislu vrste proizvodnje, količina ili vrsta proizvoda, izmene površine, izmene u spisku kooperanata ili njihovih površina i sl. Operator je u obavezi da pismeno obavesti OCS o zahtevanim izmenama. Dodatna kontrola će u tom slučaju biti sprovedena u skladu sa procenom OCS-a.
- 11.2 Smanjenje obima sertifikovanih proizvoda može biti i rezultat gubljenja organskog statusa određenih proizvoda.
- 11.3 Proširenje ili smanjenje obima sertifikata može da dovode do prilagođavanja Ponude.

12. Suspendovanje sertifikata/potvrde

- 12.1 Operatoru će biti suspendovan sertifikat ili potvrda (mera suspenzije) ukoliko postoji sumnja da je organski integritet proizvoda narušen ili ukoliko se utvrde velike neusaglašenosti kod Operatora, vezane za aktivnosti u organskoj proizvodnji ili ukoliko prethodne korektivne mere nisu sprovedene u definisanom roku.
- 12.2 Mera suspendovanja sertifikata/potvrde nastaje kao rezultat prigovora kupca organskog proizvoda ili nadležnih organa na organski status proizvoda (kao rezultat dodatnih hemijskih analiza) i/ili kao rezultat obavljenih kontrola kod Operatora i/ili sumnje u organski status nabavljenih proizvoda i/ili kao rezultat pozivanja na organski status dela proizvodnje koja nije obuhvaćena važećim

sertifikatom/potvrdom. Suspenzija može da se odnosi na celokupni asortiman proizvoda naveden na sertifikatu ili na deo asortimana.

- 12.3 Suspendovanje sertifikata/potvrde se izdaje na 30 dana tokom kojih je obavezna dodatna kontrola u prisustvu predstavnika Operatora odnosno Uvoznika. Suspenzija se može produžiti u cilju kompletiranja svih potrebnih elemenata za donošenje odluke o ukidanju suspenzije ili povlačenju sertifikata.
- 12.4 Tokom suspendovanja sertifikata/potvrde Operator ne može da trguje sa proizvodima na koje se suspenzija odnosi uz istovremeno pozivanje na njihov organski status.

13. Povlačenje sertifikata/potvrde

- 13.1 Operatoru će biti povučen sertifikat/potvrda, kao naknadna mera posle suspenzije, ukoliko u tom periodu kontrolisani Operator nije omogućio dodatnu kontrolu procesa proizvodnje, dokumentacije, skladišnih prostorija, uzimanje uzoraka za analizu ili se tokom dodatne kontrole tj. istrage utvrdilo da je integritet organskog proizvoda narušen ili ako Operator nije sproveo prethodne korektivne mere.
- 13.2 Operatoru će sertifikat biti povučen bez primene mere suspenzije ukoliko odbije saradnju sa OCS-om, prikriva podatke od značaja za sertifikaciju, krivotvori podatke ili dokumenta bitna za sertifikaciju, krivotvori ili zloupotrebi sertifikat/potvrdu OCS-a.
- 13.3 Operator odnosno Uvoznik je u obavezi da po povlačenju sertifikata obezbedi odvajanje od ostalih organskih proizvoda, uklanjanje obeležja organske proizvodnje i brzo i efikasno povlačenje proizvoda sa tržišta radi uklanjanja oznaka organske proizvodnje i o tome izveštava OCS i nadležni državni organ.
- 13.4 U slučaju da se Operator ne pridržava odredbi Ugovora o kontroli i sertifikaciji Sertifikat/Potvrda takođe mogu biti povučeni.
- 13.5 Važeći sertifikat/potvrda može da bude povučen i ukoliko:
- 1) Operator/uvoznik raskine ugovor o kontroli i sertifikaciji u toku perioda validnosti sertifikata/potvrde;
 - 2) Odbije kontrolu koja je najavljena (ili nenajavljena) bez opravdanog razloga;
 - 3) Ne sprovede korektivne mere u skladu sa definisanim rokovima.
- 13.6 Operatoru sertifikat/potvrda može biti povučena po osnovu zahteva nadležnih organa.
- 13.7 Opisani postupci proširenja, suspenzije i povlačenja sertifikata se jednako primenjuju i na grupnu sertifikaciju.

14. Neusaglašenosti koje utiču na status organskog proizvoda

- 14.1 Operator je u obavezi da preduzme mere sprečavanja narušavanja integriteta organskog proizvoda tj. proizvodnje, odnosno da preduzme mere predostrožnosti u svakoj fazi proizvodnje, kao i prilikom daljeg rukovanja organskim proizvodima, njihovom skladištenju i distribuciji kako bi izbegao kontaminaciju organskih proizvoda proizvodima i supstancama koji nisu dozvoljeni u organskoj proizvodnji. Takođe, Operator je u obavezi da preduzme mere u cilju sprečavanja zamene organskih proizvoda proizvodima koji ne potiču iz organske proizvodnje.
- 14.2 O primenjenim merama predostrožnosti Operator mora voditi zapise.
- 14.3 Postupci koji narušavaju organski integritet proizvoda su:
- 1) Mešanja proizvoda iz organske proizvodnje sa konvencionalnim proizvodima prilikom transporta, rukovanja proizvodima ili skladištenja;
 - 2) Slučajan ili nameran tretman/prenos nedozvoljenih sredstava na parcele uključene u organsku proizvodnju (npr. prenos pesticida sa susednih konvencionalnih parcela, tretman nedozvoljenim sredstvima u organskoj proizvodnji i sl);
 - 3) Svesno ili nesvesno izlaganje proizvoda zabranjenim hemijskim/zagadjujućim supstancama (npr. supstancama koje se koriste u postupku DDD, sredstvima za čišćenje ili dezinfekciju, derivatima nafte tokom skladištenja ili transporta organskih proizvoda i sl);
 - 4) Upotreba lekova u tretmanu životinja bez dozvole nadležnog veterinara, ili preventivna upotreba lekova;

Organic Control System doo

PJ OCS RS LAKTAŠI

Opšta pravila i uslovi o kontroli i sertifikaciji

- 5) Nedoželjene intervencije na životinjama ili nepoštovanje dobrobiti životinja;
 - 6) Nevoljno izlaganje proizvoda zabranjenim hemijskim supstancama (avio-tretiranje okolnih poljoprivrednih površina ili površina na kojima se sakuplja samoniklo bilje i sl...)
 - 7) Ukoliko Operator nema adekvatnu kontrolu nad odobrenim članovima grupe, podugovorenim jedinicama ili drugim subjektima koje je uključio u organsku proizvodnju
 - 8) Označavanje proizvoda kao organskih proizvoda, a koji nisu sadržani na Sertifikatu/Potvrdi;
 - 9) Utvrđivanje paralelne proizvodnje koju Operator nije prijavio;
 - 10) Značajno odstupanje ulaznih i izlaznih količina proizvoda (odstupanje u masenom bilansu);
 - 11) Ne može da se utvrdi sledljivost organskog proizvoda.
- 14.4 Kada se kod Operatora utvrde postupci koji narušavaju organski integritet, odnosno kada Operator nije primenio mere predostrožnosti ili kada te mere nisu adekvatne, kao i u slučajevima kada ne postoje adekvatni dokazi o primenjenim merama, može doći do odbijanja, suspenzije ili povlačenja sertifikata.

15. Transakcioni sertifikat (TC)

- 15.1 Prilikom prodaje sertifikovanih proizvoda na domaćem tržištu ili izvoza u zemlje koje nisu članice EU ili EEZ OCS će na zahtev Operatora izdati Transakcioni sertifikat (TC), na prethodno podnet zahtev Operatora. Operator je u obavezi da uz potpun zahtev Zahtev za izdavanje TC dostavi i svu relevantnu dokumentaciju traženu u zahtevu.
- 15.2 Pre izdavanja TC, OCS vrši dokumentacionu proveru dostavljenih podataka, a po potrebi, u skladu sa procenom rizika od neusaglašenosti i fizičku proveru pošiljke i uzorkovanje.

16. Pravo na prigovor ili žalbu

- 16.1 Operator ima pravo na prigovor na rad osoblja ili usluge OCS-a ili na žalbu protiv svake odluke sertifikatora ukoliko proceni da je doneta na njegovu štetu.
- 16.2 Operator ima pravo da uz obrazloženje zahteva izužeće određenog kontrolora OCS-a.
- 16.3 Pravo na prigovore imaju i treća zainteresovana lica koja nisu korisnici usluga OCS-a.
- 16.4 Ukoliko se odbije izdavanje Sertifikata/Potvrde ili u slučaju suspenzije ili povlačenja Sertifikata/Potvrde Operator/Uvoznik ima pravo žalbe koja se rešava u skladu sa procedurom OCS-a.
- 16.5 Žalba se podnosi u roku od 15 dana od dana prijema odluke o sertifikaciji, dok se prigovori mogu podnositi u roku od 15 dana od nastanka uzroka prigovora (osim u izuzetnim slučajevima npr. kod kompleksnih lanaca nabavke).
- 16.6 OCS će Operatoru/trećem licu po zahtevu proslediti obrazac za podnošenje žalbe/prigovora. Operator/treće lice takođe može podneti žalbu/prigovor na sopstvenom obrascu ili u formi pisma ili maila.
- 16.7 Po okončanju postupka za rešavanje prigovora ili žalbe, podnosilac se informiše o ishodu pisanim putem na način koji ne ugrožava poverljivost uključenih strana.
- 16.8 OCS je odgovoran samo za namerni i grubi nemar u okviru svoje delatnosti za koju ima ovlašćenje. Zahtevi za naknadu štete koju je prouzrokovao OCS su ograničeni na iznos koji je pokriven osiguranjem od odgovornosti. Sertifikaciono telo nije odgovorno za izgubljenu dobit ili druge finansijske gubitke, niti može garantovati tržište za sertifikovane proizvode, druge beneficije, specifičan status ili licence za sertifikovane proizvode. Operator, a ne sertifikaciono telo, je odgovoran za usklađenost sa standardom ili drugim aspektima kvaliteta proizvoda.
- 16.9 OCS se ne može smatrati odgovornim ako treća lica (kupci nosioca sertifikata) ne prepoznaju sertifikat ili ga samo delimično priznaju. Isto važi i u slučaju mogućih zahteva za naknadu štete od strane trećih lica (odnosno kupaca nosioca sertifikata) zbog neispunjavanja njihovih očekivanja u pogledu kvaliteta ili u slučaju

nepriznavanja sertifikata kao dokaza u sporovima za odgovornost za proizvod.

- 16.10 Operator odgovara za štetu prouzrokovanu prometom proizvodima za koje je OCS dobio nepotpune ili netačne informacije.

17. Pozivanje na sertifikaciju, korišćenje sertifikata/potvrde, koda i sertifikacionog znaka

- 17.1 Operator ima pravo da koristi Sertifikat u poslovne svrhe tokom perioda važenja tog Sertifikata.
- 17.2 Za vreme važenja i u obimu izdatog sertifikata/potvrde, Operator - nosioc sertifikata ima pravo da koristi oznake organske proizvodnje i sertifikacioni znak OCS-a na proizvodima i u oglašavanju
- 17.3 Operator je dužan da prilikom korišćenja oznaka poštuje pravila definisana Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim pravilnicima.
- 17.4 OCS stavlja na raspolaganje Operatoru relevantna Uputstva za obeležavanje i grafičke oznake.
- 17.5 Pre izdavanja sertifikata, tj. pre puštanja proizvoda u promet Operator je obavezan da dostavi izgled ambalaže/etikete na autorizaciju sa navedenim oznakama organskog statusa, pri čemu je Operator dužan da deklarisanje i označavanje upakovanih namirnica sprovede po relevantnim državnim propisima ili propisima ciljanog/izvoznog tržišta.
- 17.6 Operator mora OCS-u dostaviti na odobrenje svaku izmenu ambalaže/etikete koja sadrži oznaku za organski proizvod.
- 17.7 Svi sertifikovani Operatori imaju pravo da koriste sertifikacioni znak OCS-a na sertifikovanim proizvodima.

Sertifikacioni znak OCS-a:

18. Prigovori Operatorima

- 18.1 OCS od Operatora zahteva da odmah po dobijanju prigovora na sertifikovane proizvode, o tome obavesti OCS na email adresu: administracija.rs@organica.rs kao i da vodi zapise o svim prigovorima dostavljenim u vezi sa njihovim organskim proizvodima i da te zapise stavi na raspolaganje kontrolorima tokom kontrole.
- 18.2 Operator je u obavezi da preduzme odgovarajuće mere u odnosu na takve prigovore, i bilo koje druge nedostatke na proizvodu koje utiču na usaglašenost sa zahtevima za sertifikaciju. Operator je u obavezi da vodi zapise o postupcima rešavanja prigovora i da ih stavi na raspolaganje tokom kontrole.

19. Razmena informacija sa drugim sertifikacionim kućama i nadležnim organima

- 19.1 Potpisivanjem Ugovora o vršenju kontrole i sertifikacije u organskoj proizvodnji, Operator prihvata dole navedene zahteve vezane za razmenu informacija:
- a. Operator prihvata razmenu informacija i dokumentacije od značaja za sertifikaciju između OCS-a i drugih kontrolnih organizacija u slučajevima kada su podugovarači, dobavljači ili kupci Operatora kontrolisani od strane drugih kontrolnih organizacija;
 - b. Operator prihvata prenos informacija i dokumentacije od značaja za sertifikaciju između prethodne i nove kontrolne organizacije u slučajevima gde Operator i / ili podugovarači tog Operatora menjaju kontrolnu organizaciju;
 - c. Operator prihvata da bez odlaganja obavesti OCS ukoliko donese odluku da se povlači iz kontrolnog sistema (odustaje od kontrole i sertifikacije). U ovom slučaju OCS će čuvati informacije i dokumentaciju od značaja za sertifikaciju u periodu od najmanje 5 godina;
 - d. Operator prihvata da obavesti OCS bez odlaganja o bilo kakvoj neregularnosti ili prekršaju koji utiče na organski status svog

Organic Control System doo

PJ OCS RS LAKTAŠI

Opšta pravila i uslovi o kontroli i sertifikaciji

- proizvoda ili organskih proizvoda isporučenih od drugih operatora ili podugovarača.
- e. OCS, kao ovlašćena kontrolna organizacija za organsku proizvodnju od strane nadležnog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (MPŠV), dostavlja MPŠV podatke definisane ovlašćenjem i Zakonom o organskoj proizvodnji i pratećim aktima.
- 19.2 OCS će putem zvanične web stranice pružati informaciju o Operatorima uključenim u organsku proizvodnju (klijentima OCS) i izdatim sertifikatima, kao i suspendovanim i povučenim proizvodima i sertifikatima.